

**Europos anglių
ir pieno bendrija.
Likvidavimas vykdomas
pagal planą,
bet finansavimas
moksliniams tyrimams
nebėra tvarus**

Turinys

	Dalis
Santrauka	I–V
Įvadas	01–06
Audito Rūmų peržiūros apimtis ir metodas	07–11
Likviduojamos EAPB bendri veiklos rezultatai	12–14
Likvidavimas beveik baigtas	15–17
Turto valdymo įplaukos smarkiai sumažėjo dėl palūkanų normų sumažėjimo	18–24
Anglių ir plieno mokslinių tyrimų finansavimo modelis pasiekė savo ribas	25–29
APMTF – atskira mokslinių tyrimų programa ES sistemoje	30–36
Išvada	37–40
Žodynėlis	
Audito Rūmų audito grupė	

Santrauka

I Europos anglių ir plieno bendrijos (EAPB) veikimo laikotarpis baigėsi pagal tvarkaraštį 2002 m. liepos 23 d. Visas paskutinę laikotarpio dieną buvęs turtas ir įsipareigojimai buvo pervesti Europos bendrijai, kadangi Komisija yra atsakinga už finansinių operacijų uždarymą ir kito likviduojamo EAPB turto valdymą. Grynosios turto valdymo įplaukos buvo išimtinai naudojamos ES anglių ir plieno mokslinių tyrimų projektams finansuoti.

II Šioje apžvalgoje buvo nagrinėjami finansinių operacijų uždarymas, kito turto valdymas ir loginis pagrindas, kuriuo remtasi finansuojant su anglimis ir plienu susijusius ES mokslinių tyrimų projektus.

III Nors EAPB prisiėmė ilgalaikius įsipareigojimus iki jos sutarties galiojimo pabaigos, likvidavimo procesas yra beveik baigtas, o tai, kas liko, yra nereikšmingos sumos.

IV Per daugelį metų EAPB nuosavas kapitalas priaugo iki 1,5 milijardo eurų. Tačiau žemų palūkanų normų sąlygomis investicijų pajamos smarkiai sumažėjo. Todėl anglių ir plieno mokslinių tyrimų projektų finansavimas remiantis vien tik iš turto valdymo gaunamomis grynosiomis pajamomis nebėra tvarus.

V Kartu, palaipsniui pereinama prie anglių ir plieno mokslinių tyrimų projektų bei kitų mokslinių tyrimų projektų, finansuojamų pagal ES bendrąją mokslinių tyrimų programą, suderinto valdymo ir siekiama skatinti inovacijomis grindžiamą tvarų augimą.

Ivadas

01 Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB) buvo įsteigta penkiasdešimties metų laikotarpiui EAPB sutartimi, kurią 1951 m. balandžio 18 d. Paryžiuje pasirašė Belgija, Vokietija, Prancūzija, Italija, Liuksemburgas ir Nyderlandai. Ji įsigaliojo 1952 m. liepos 23 d. ir nustojo galioti pagal tvarkaraštį 2002 m. liepos 23 d.

02 Visas šią paskutinę galiojimo dieną buvęs EAPB turtas ir įsipareigojimai buvo perduoti Europos bendrijai 2002 m. liepos 24 d. 2003 m. vasario 1 d. įsigaliojus Nicos sutarčiai, šis turtas ir įsipareigojimai buvo perduoti Europos Sąjungai atgaline data nuo 2002 m. liepos 24 d.

03 Atsižvelgdama į siekį panaudoti šias lėšas moksliniams tyrimams anglių ir plieno pramonės sektoriuose, Europos Vadovų Taryba savo Nicos susitikime Nicoje nusprendė prie ES sutarčių pridėti protokolą¹, kuriame numatytos šios specialios taisyklės:

- a) Likviduojamos EAPB (LEAPB) turto ir įsipareigojimų grynoji vertė turėjo būti laikoma turto, skirtu su anglių ir plieno pramonės sektoriais susijusiems moksliniams tyrimams.
- b) Baigus likviduoti EAPB, šis turtas būtų vadinamas Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (APMTF) turto.
- c) Šio turto pajamos sudarytų Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondą (APMTF) ir būtų naudojamos išimtinai moksliniams tyrimams su anglių ir plieno pramone susijusiuose sektoriuose, atskirai nuo bendrosios mokslinių tyrimų programos.
- d) Laikydamosi specialios teisėkūros procedūros ir Europos Parlamentui pritarus, Taryba priimtų būtinas įgyvendinimo nuostatas. Konkrečiai, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, patvirtintų Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (APMTF) turtui valdyti skirtas daugiametes finansines gaires ir APMTF mokslinių tyrimų programos technines gaires.

¹ 37 protokolą dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo.

04 Įsigaliojus Nicos sutarčiai, Taryba priėmė šias įgyvendinimo nuostatas:

- a) Sprendimas dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl APMTF²;
- b) Sprendimas, kuriuo nustatomos likviduojamos EAPB turto valdymo daugiametės finansinės gairės, o užbaigus likvidavimą, APMTF turtas³;
- c) Sprendimas, kuriuo nustatomos APMTF mokslinių tyrimų programos daugiametės techninės gairės⁴, panaikintas Sprendimu dėl APMTF mokslinių tyrimų programos priėmimo ir dėl šios programos daugiamečių techninių gairių priėmimo⁵.

05 Šiuo atžvilgiu Komisija (ECFIN GD⁶) yra atsakinga už:

- a) paskolų ir skolinimosi finansinių operacijų, likusių pasibaigus EAPB sutarties galiojimo laikui⁷, uždarymą,
- b) kito likviduojamos EAPB turto valdymą⁸.

06 Kiekvienais metais Europos Sąjungos bendrajame biudžete grynosios šio turto pajamos buvo priskiriamos APMTF finansavimui. Komisija (RTD GD⁹) valdo APMTF.

² 2003/76/EB: 2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimas (OL L 29, 2003 2 5, p. 22) su pakeitimais, padarytais 2018 m. balandžio 16 d. Tarybos sprendimu (ES) Nr. 2018/599 (OL L 101, 2018 4 20, p. 1).

³ (2003/77/EB: 2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimas (OL L 29, 2003 2 5, p. 25) su pakeitimais, padarytais 2008/750/EB: 2018 m. rugsėjo 15 d. Teismo sprendimas (OL L 255, 2008 9 23, p. 28).

⁴ 2003/78/EB: 2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimas (OL L 29, 2003 2 5, p. 28).

⁵ 2008/376/EB: 2018 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (OL L 130, 2008 5 20, p. 7).

⁶ ECFIN GD – Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas.

⁷ Tarybos sprendimo (2003/76/EB) 1 straipsnis.

⁸ Tarybos sprendimo (2003/76/EB) 2 straipsnis.

⁹ RTD GD: Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas.

Audito Rūmų peržiūros apimtis ir metodas

07 Pagrindinės priežastys, dėl kurių reikėjo atlikti peržiūrą, buvo tai, kad sprendimas dėl EAPB likvidavimo buvo priimtas prieš daugiau kaip penkiolika metų ir jis vis dar vyksta bei tai, kad jai nebuvo taikyta jokia kita specialioji peržiūra, išskyrus metinį Audito Rūmų finansinį auditą, kartu su metiniu privačiojo išorės auditoriaus atliekamu auditu.

08 Ši peržiūra turėtų būti naudinga Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Europos Komisijai, kurie yra pagrindiniai LEAPB likvidavimo proceso dalyviai.

09 Atliekant šią peržiūrą daugiausia dėmesio buvo skiriama paskolų ir skolinimosi finansinių operacijų uždarymo bei kito turto valdymo per paskutinius tris finansinius laikotarpius (2016, 2017 ir 2018 m.) procesams. Ją vykdant taip pat buvo analizuojamas lėšų skyrimo loginis pagrindas ES mokslinių tyrimų programų kontekste.

10 Peržiūra neapima visos ECFIN GD turto valdymo funkcijos, tačiau apsiriboja likviduojamai EAPB suteiktomis paslaugomis. Ji taip pat neapima Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo valdymo, kurį vykdo Komisija (RTD GD).

11 Peržiūra nėra auditas. Informacija ir dokumentai, susiję su peržiūros apimtimi, buvo surinkti atliekant valdymo ir audito ataskaitų dokumentų peržiūrą Komisijoje ir per keletą pokalbių su ECFIN GD ir RTD GD Komisijos pareigūnais.

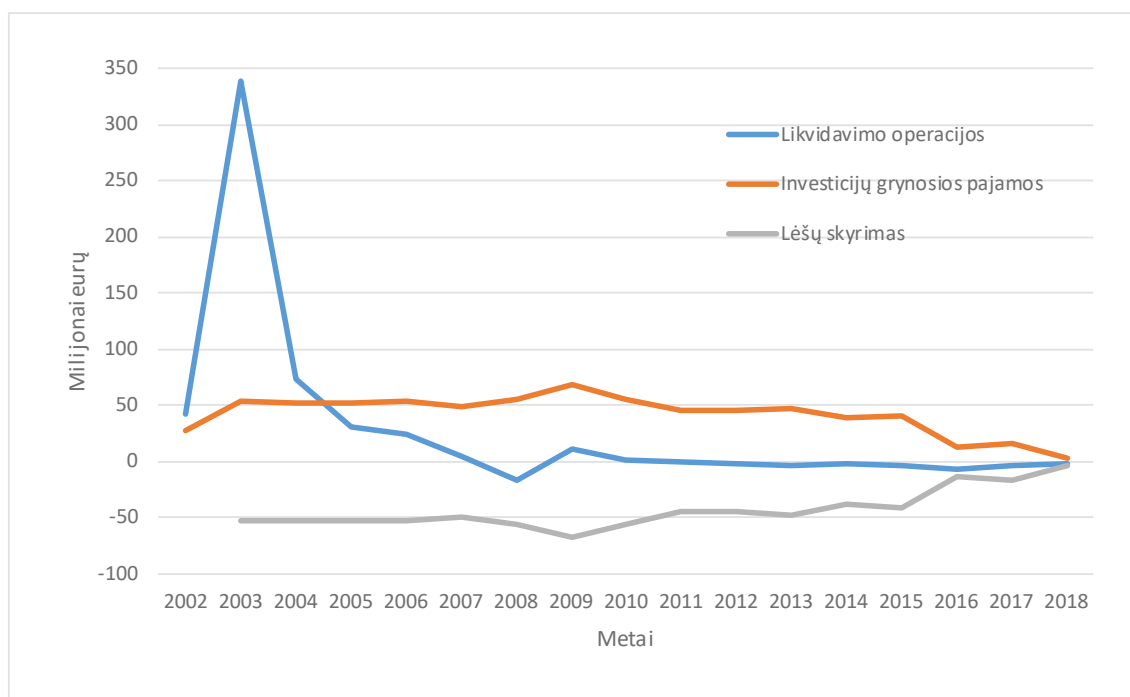
Likviduojamos EAPB bendri veiklos rezultatai

12 Likviduojamos EAPB nuosavo kapitalo vertė 2002 m. liepos mėn. buvo 420 milijonų eurų. 2005 m. dėl apskaitos politikos pokyčių ši vertė padidėjo 389 milijonais eurų. Po 2004, 2007 ir 2013 m. plėtros etapų prie turto prisidėjo naujosios valstybės narės – jų bendra įnašų suma siekė 212 milijonų eurų.

13 Kiekvienais metais bendri likviduojamos EAPB turto veiklos rezultatai skiriasi priklausomai nuo likvidavimo operacijų pažangos, turto valdymo veiklos rezultatų ir APMTF finansavimo. 2018 m. pabaigoje likviduojamos EAPB nuosavo kapitalo suma sudarė 1,5 milijardo eurų.

14 Likviduojamos EAPB veiklos rezultatų istorija išsamiai apibūdinta **1 Diagrama diagramoje**.

1 Diagrama. Likviduojamos EAPB veiklos rezultatai (2002–2018 m.)

Šaltinis: Likviduojamos EAPB finansinės būklės ataskaitos.

Likvidavimas beveik baigtas

15 EAPB prisiėmė ilgalaikių įsipareigojimų iki jos sutarties galiojimo pabaigos 2002 m. Net ir baigus galioti sutarčiai, šie įsipareigojimai vis dar turi būti įvykdyti. Todėl EAPB likvidavimo operacijų poveikis buvo tik tai, kad ėmė laipsniškai mažėti negrąžintos EAPB paskolos. Remiantis terminų tvarkaraščiu, paskolų portfelis sumažėjo nuo 964 milijonų eurų 2002 m. iki 95,2 milijono eurų 2018 m. pabaigoje. Pastarąją sumą sudaro¹⁰:

- a) Dviejų paskolų Europos investicijų bankui (EIB) Didžiosios Britanijos svarais sterlingų 92 milijonų eurų negrąžintos sumos likutis. Šios paskolos buvo įformintos kaip skolos vertybiniai popieriai ir buvo visiškai grąžintos 2019 m. liepos mėn.
- b) Paskolų, suteiktų anglių ir plieno pramonės darbuotojų socialiniam būstui per finansinius tarpininkus, 2,4 milijono eurų negrąžintos sumos likutis. Paskutinės paskolos buvo suteiktos 1998 m. ir bus sugrąžintos iki 2024 m.
- c) Būsto paskolų, suteiktų darbuotojams, 0,8 milijono eurų negrąžintos sumos likutis. Šias paskolas administruoja Komisijos Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO). Paskutinės tokios paskolos buvo suteiktos 2002 m. birželio mėn. ir baigs galioti 2027 m.

16 Be to, pasibaigus EAPB veiklai, įsiskolinimai ir skolos taip pat palaipsniui sumažėjo nuo 742 milijonų eurų 2002 m. liepos mėn. iki 92 milijonų eurų 2018 m. pabaigoje. Šią likusią sumą sudarė dvi pasiskolintos Didžiosios Britanijos svarais sterlingų išreikštos sumos, kurios buvo susijusios su EIB paskolomis ir kurių galiojimas baigėsi 2019 m. liepos mėn.

17 Operacijų istorija rodo, kad dėl 2012–2018 m. paskolų ir skolinimosi operacijų uždarymo susidarė 22,2 milijono eurų nuostolių, kurie atsirado po priverstinio paskolos restruktūrizavimo ir vidutiniškai per metus sudarė 3,2 milijono eurų.

¹⁰ Šaltinis: Likviduojamos EAPB finansinė ataskaita 2018 m. gruodžio 31 d.

Turto valdymo įplaukos smarkiai sumažėjo dėl palūkanų normų sumažėjimo

18 Jei likviduojamos EAPB turto nereikia įsipareigojimams įvykdyti, jis investuojamas siekiant užtikrinti ilgalaikį pelningumą. Investicijos tikslas – pasiekti kuo didesnį pajamingumą, kurį gauti būtų saugu¹¹.

19 Tarybos parengtose investicijų strategijos gairėse¹² nurodoma, kad EAPB turtas turėtų būti investuojamas taip, kad būtų užtikrinta, jog lėšas būtų galima panaudoti tada, kai jų reikia, bet vis tiek būtų užtikrinama didžiausia įmanoma grąža.

20 Pagal šią investavimo strategiją buvo parengta veiklos strategija, kurios tikslas buvo užtikrinti prieinamumo ir saugumo derinį. Kiekvienais metais yra atliekama ekonominė analizė ir įvertinami įvairūs scenarijai. Tai integruotas požiūris, taikomas visiems Komisijos (ECFIN GD) valdomiems portfeliams: ne tik likviduojamos EAPB, bet ir, pavyzdžiui, BUFI, ESIF ir DGF¹³ atveju. Nuo sprendimų priėmimo iki įgyvendinimo likviduojamos EAPB portfelis yra valdomas taikant tą pačią darbinę tvarką (susijusią su personalu ar priemonėmis), kaip ir kitų turto valdymo įgaliojimų, už kuriuos yra atsakinga Komisija (ECFIN GD), atveju.

21 Tačiau žemas palūkanų normų lygis nuo 2013 m. neigiamai paveikė turto valdymo veiklos rezultatus. 2018 ir 2019 m. palūkanos už terminuotuosius indėlius, pinigų rinkos priemonės ir valstybės obligacijas, kurios užtikrina lėšų prieinamumą ir investicijų saugumą, buvo gerokai mažesnės.

22 Komisija (ECFIN GD) naudoja lyginamąją bazę savo turto valdymo veiklos rezultatams įvertinti. Lyginamoji bazė yra dinamiškas indeksų, kurie atkartoja likviduojamos EAPB turto klases ir išpirkimo terminus, krepšelis. Pasiekti veiklos rezultatai nuosekliai buvo didesni už susijusią lyginamąją bazę. Tačiau dėl pirmiau išdėstytų priežasčių grynoji priskaičiuotų pajamų suma tapo labai maža.

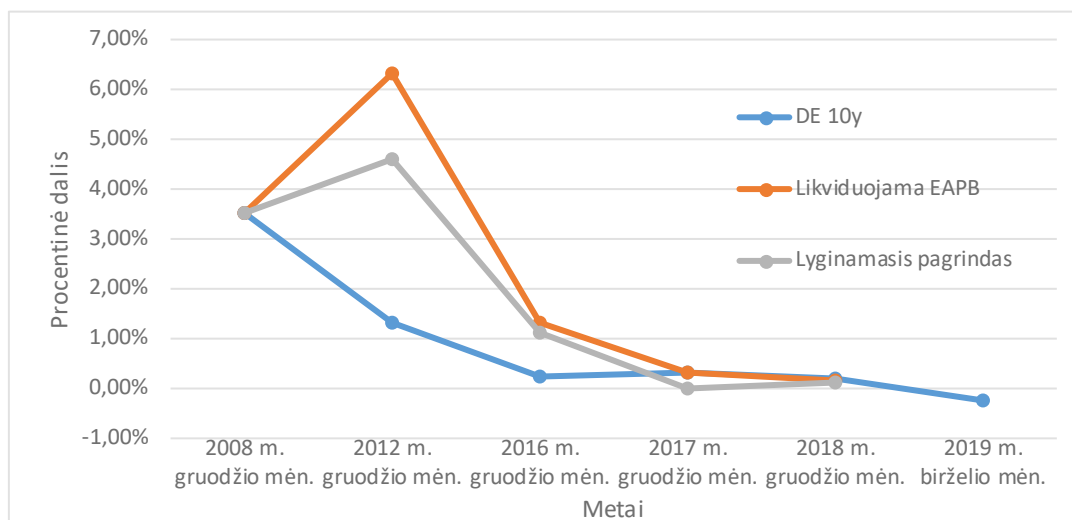
¹¹ Tarybos sprendimo (2003/76/EB) 2 straipsnis.

¹² Tarybos sprendimas (2003/77/EB).

¹³ BUFI (Biudžeto fondas iš baudų už konkurenciją), ESIF (Europos strateginių investicijų fondas), DGF („Horizontas 2020“ dalyvių garantijų fondas).

23 2 diagrama *diagramoje* parodyta lyginamosios bazės raida, likviduojamos EAPB turto valdymo veiklos rezultatai ir Vokietijos 10 metų obligacijų (kurios yra tipinė vidutinės trukmės valstybės obligacijų lyginamoji bazė) pajamingumas. 2019 m. birželio mėn. Vokietijos 10 metų obligacijų pajamingumas nukrito žemiau nei 0 %.

2 diagrama. Likviduojamos EAPB turto veiklos rezultatai

Šaltinis: Likviduojamos EAPB finansinės ataskaitos – ECB.

24 Kas penkerius metus Komisija iš naujo įvertina likviduojamos EAPB turto valdymo finansinių gairių veikimą ir veiksmingumą ir, prireikus, siūlo pakeitimus. Paskutiniame vertinime, kurio rezultatai buvo paskelbti 2018 m. kovo mėn., buvo nustatyta sumažėjusių turto valdymo pajamų problema ir būtinybė pateikti pasiūlymą iš dalies pakeisti finansines gaires. Tačiau praėjus 18 mėnesių po šio įvertinimo, Taryba nepateikė jokio pasiūlymo dėl pakeitimų.

Anglių ir plieno mokslinių tyrimų finansavimo modelis pasiekė savo ribas

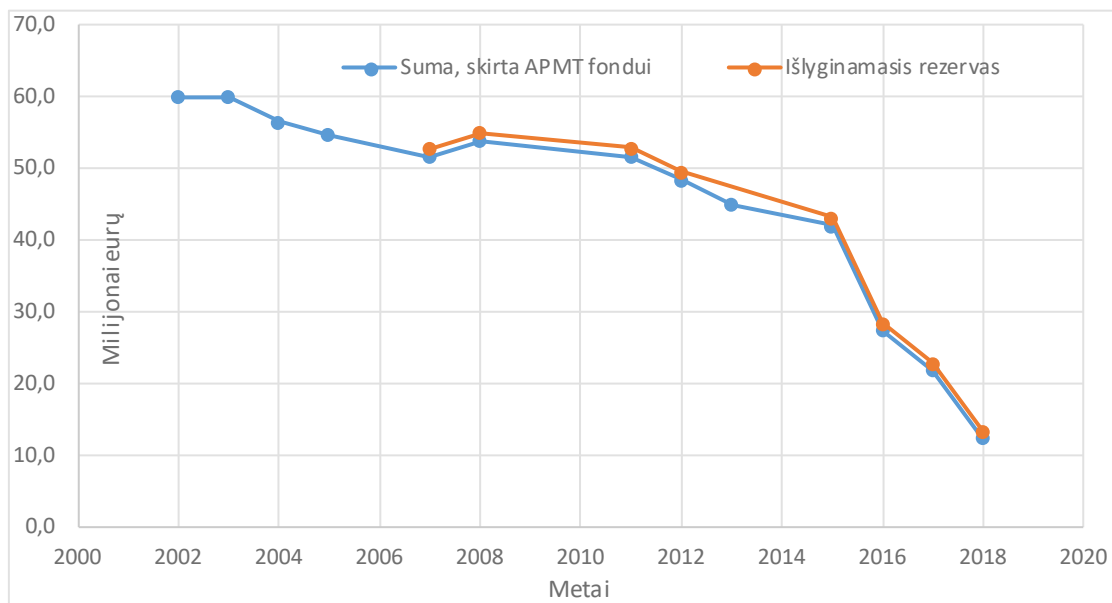
25 Pagal prie ES sutarčių pridėto Protokolo Nr. 37 1 straipsnio 2 dalį APMTF yra finansuojama pajamomis, gautomis iš likviduojamos EAPB turto. Metinės n metais gautos grynosios pajamos pervedamos į n+2 metų ES biudžetą ir išimtinai naudojamos anglių ir plieno sektorių moksliniams tyrimams¹⁴. Siekiant kuo labiau sumažinti mokslinių tyrimų finansavimo svyravimus, kurie gali atsirasti dėl pasikeitimų finansų rinkose, yra taikomas išlyginimo metodas¹⁵.

26 Sumažėjus turto valdymo pajamoms, 08 05 biudžeto eilutės papildymo iš grynųjų pajamų ir išlyginamųjų rezervų suma sumažėjo nuo 42 milijonų eurų 2017 m. iki 22 milijonų eurų 2019 m. Vertinant pagal 2018 m. pajamas, ši biudžeto eilutė 2020 m. pasieks tik maždaug 12 milijonų eurų. 2020 m. skirtą 12 milijonų eurų sumą sudaro trys milijonai eurų grynųjų turto valdymo įplaukų 2018 m. ir devyni milijonai eurų, perkeltų iš išlyginamojo rezervo. Išlyginamasis rezervas sumažėjo nuo 55 milijonų eurų 2008 m. pabaigoje iki 22,9 milijono eurų 2017 m. pabaigoje ir 13,4 milijono eurų 2018 m. pabaigoje. Ši raida pavaizduota **3** paveikslas *diagramoje*.

¹⁴ Pajamos: biudžeto eilutė 6113 – pajamos iš Sprendimo 2003/76/EB 4 straipsnyje numatytų investicijų – asignuotosios pajamos.
Išlaidos: 0805 biudžeto eilutė – Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo mokslinių tyrimų programa.

¹⁵ 2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimo 2003/76/EB priedas (OL L 29, 2003 2 1).

3 paveikslas. APMTF ir išlyginamojo rezervo paskirstymas (2002–2018 m.)

Šaltinis: likviduojamos EAPB metinės finansinės ataskaitos.

27 Komisijos nuomone, siekiant sėkmingai įgyvendinti APMTF mokslinių tyrimų programą, reikalingas bent 40 milijonų eurų metinis finansavimas. Dabartinėmis žemų palūkanų normų sąlygomis ši suma negali išsilaikyti vien tik remiantis turto valdymo įplaukais.

28 Vadovaujantis 2003 m. Tarybos sprendimu priimtų įgyvendinimo priemonių 4 straipsnio 5 dalimi, atšaukti APMTF įsipareigojimai buvo grąžinti į LEAPB turtą. 2018 m. ši priemonė buvo iš dalies pakeista¹⁶, kad šiuos panaikintus įsipareigojimus būtų galima panaudoti pagal APMTF, įskaitant nuo 2002 m. liepos 24 d. prisiimtus įsipareigojimus. Tai suteiks 52 milijonų eurų papildomą finansavimą, kuriuo bus sprendžiamas APMTF finansavimo 2018, 2019 ir 2020 m. klausimas. Tačiau šios priemonės nepakaks siekiant užtikrinti ilgalaikį APMTF finansavimą po 2020 m. dabartiniame labai žemų palūkanų normų kontekste.

29 Neskaitant su pajamų mažėjimu susijusių problemų, fondas taip pat gali pajusti neigiamas Jungtinės Karalystės išstožimo iš ES pasekmės.

¹⁶ 2018 m. balandžio 16 d. Tarybos sprendimas (ES) 2018/599 (OL L 101, 2018 4 20, p. 1), kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2003/76/EB (OL L 29, 2003 4 20, p. 22).

Konkrečiai, susitarimo dėl būsimų Jungtinės Karalystės ir ES valstybių santykių po išstojimo projekto 145 straipsnyje teigiama, kad „Sąjunga yra atsakinga Jungtinei Karalystei už jos grynojo turto dalį Europos anglių ir plieno bendrijoje, kuri bus likviduojama 2020 m. gruodžio 31 d., atliekant penkis vienodus mokėjimus kiekvienų metų birželio 30 d. pradedant nuo 2021 m. birželio 30 d.“

APMTF – atskira mokslinių tyrimų programa ES sistemoje

30 Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondas remia mokslinių tyrimų projektus anglių ir plieno sektoriuose. Šie projektai apima gamybos procesus; išteklių pritaikymą, utilizavimą ir konversiją; darbo saugą; aplinkos apsaugą ir naudojant anglis bei gaminant plieną išmetamo CO₂ kiekio mažinimą¹⁷.

31 APMTF projektų pavyzdžiai aprašyti 1 langelis *langelyje*.

1 langelis. APMTF projektų pavyzdžiai

Optimali kasykla

Procesų optimizavimo siekiant padidinti anglių kasyklų našumą ir saugą integruojant elektronines informacijos ir ryšių technologijas demonstracija.

HUGE2

Tyrimas dėl požeminių vandeningųjų sluoksnių ir galimo nuodingų ir sprogstamųjų dujų nutekėjimo į aplinkinius sluoksnius. Vykdam darbus daugiausia dėmesio skirta praktinių sprendimų dėl galimo nuotėkio prevencijos naudojant reaktyvias kliūtis paieškai.

Oncord

Procesų, vykstančių kartu deginant žemos kategorijos kurą ir anglis, perpratimas.

HISARNA B ir C

Naujas geležies gamybos metodas, susijęs su labai mažu išmetamo CO₂ kiekiu ir tiesioginiu anglių ir rūdos naudojimu.

GREENEAF2

Iš biomasės gautų anglių naudojimas kaip iškastinių akmens anglių pakaitalas elektros lanko krosnyse.

ACE-PICK

Novatoriškas elektrolitinis anglies ir nerūdijančiojo plieno dekapiravimo procesas, pasižymintis daug didesniu efektyvumu nei tradicinis apdorojimas, kalbant apie

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en.

dekapiravimo laiko mažinimą, naujų cheminių medžiagų poreikio mažinimą ir neigiamo poveikio aplinkai minimizavimą.

HIPEBA

Projektas, kurį vykdant buvo sukurtos saugesnės ir konkurencingesnės transporto priemonių sulaikymo įrenginių sistemos naudojant aukšto efektyvumo lygio plienus.

PUC

Su kokybe susijusios ir piniginės naudos taikant nuolatinį produktų vienodumo išlaikymo stebėjimą tyrimas plieno pramonėje.

Šaltinis: Europos Komisija, RTD GD.

32 APMTF papildė kitas Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansines priemones, tačiau tebėra atskira nuo ES mokslinių tyrimų bendrųjų programų, kaip nustatyta ES sutarčių 37 protokolo 1 straipsnio 2 dalyje. Finansavimo pasiskirstymas sudarė 27,2 % su anglimis susijusiems moksliniams tyrimams ir 72,8 % su plienu susijusiems moksliniams tyrimams, kaip nustatyta 2003 m. Tarybos sprendimu priimtų įgyvendinimo priemonių 4 straipsnio 2 dalyje.

33 Siekiant užtikrinti papildomumą su 2006 m. gruodžio mėn. įsteigta Septintąja bendrąja programa¹⁸, APMTF mokslinių tyrimų programa buvo priimta 2008 m. balandžio mėn. kartu peržiūrint daugiametes technines gaires¹⁹. Siekiant išlaikyti nuoseklumą ir papildomumą su bendrąja programa „Horizontas 2020“, įsteigta 2013 m. gruodžio mėn.²⁰, APMTF mokslinių tyrimų programa ir daugiametės techninės gairės buvo dar kartą pakeistos 2017 m. gegužės mėn.²¹ Tačiau šis pakeitimas buvo padarytas praėjus daugiau nei trejiems metams nuo programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo pradžios.

¹⁸ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB (OL L 412, 2006 12 30, p. 1).

¹⁹ 2008 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (2008/376/EB).

²⁰ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 104).

²¹ 2017 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/955, iš dalies keičiantis Sprendimą 2008/376/EB (OL L 144, 2017 6 7, p. 17).

34 Komisija (RTD GD) valdo APMTF programą padedama kelių aukšto lygio ekspertų grupių:

- a) Anglių ir plieno komiteto (COSCO), kurį sudaro visų valstybių narių atstovai;
- b) Anglių patariamiosios grupės (APG) ir Plieno patariamiosios grupės (PPG), sudarytų iš pramonės gamintojams ir naudotojams atstovaujančių ekspertų, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų;
- c) septynių techninių grupių (TG)²², kurios stebi vykdomus projektus, vertina projektų rezultatus ir teikia paramą Komisijai bei patariamosioms grupėms.

35 Pagrindiniai APMTF programos ir bendrosios programos „Horizontas 2020“ bruožai yra palyginti 1 Lentelė *lentelėje*.

1 Lentelė. APMTF ir programos „Horizontas 2020“ palyginimas

	Teisinis pagrindas	Finansavimas	Veiklos		
			Konsultavimo	Valdymo	Vertinimo
Anglių ir plieno mokslinių tyrimų programa	2003 m. vasario 1 d. Tarybos sprendimas 2003/76/EB (OL L 29, 2003 2 1).	Asignuotosios pajamos, gautos valdant priskirtą turtą	Panaši komitetų sistema ir kolegialių grupių naudojimas	Panašios dalyvavimo ir sąnaudų nustatymo taisyklės	Panašūs vertinimo kriterijai
Mokslinių tyrimų bendroji programa „Horizontas 2020“	Reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, įsteigiantis programą „Horizontas 2020“ (OL L, 2013 12 20, p. 109).	Mokslinių tyrimų biudžetas			

Šaltinis: Audito Rūmai.

36 2013 m. APMTF mokslinių tyrimų programos vertinimo ataskaitoje padaryta išvada, kad ji veiksmingai prisidėjo prie atitinkamų sektorių ekonominio tvarumo. Vertinimo ataskaitoje APMTF projektų teikiama nauda buvo klasifikuojama į šešias pagrindines kategorijas²³:

- finansinė grąža: sąnaudų mažinimas, našumo didinimas, energijos ir žaliavų taupymas ir rinkos dalių didinimas;

²² 21-o PPG posėdžio protokolas, 2018 12 05: Atsižvelgdama į savo patariamųjų grupių APG ir PPG rekomendacijas bei COSCO patvirtinimą 2018 m., Komisija nusprendė techninių grupių skaičių sumažinti nuo 12 iki 7.

²³ Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo mokslinių tyrimų programos vertinimo ataskaita – Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD, 2013 m., p. 80.

- nauda aplinkai;
- sveikatos ir saugos klausimai;
- žinių plėtojimas, įskaitant modeliavimą;
- novatoriškų taikomųjų programų kūrimas;
- geresni anglių ir plieno panaudojimo būdai.

Išvada

37 2002–2018 m. likviduojamos EAPB nuosavo kapitalo suma nuo 420 milijonų eurų padidėjo iki 1,5 milijardo eurų. Likvidavimo procesas yra beveik užbaigtas ir 2019 m. pabaigoje buvo likusios tik nereikšmingo dydžio su paskolomis susijusios sumos (žr. **15–17** dalis).

38 Šias investicijoms naudotinas sumas Komisija valdo vadovaudamasi patvirtintomis investavimo gairėmis, kurios yra tos pačios, kaip ir kitų Komisijos (DG ECFIN) atsakomybėje esančių portfelių (žr. **18–20** dalis). Tačiau dėl mažų palūkanų normų šiuo metu įplaukos iš šio turto valdymo yra labai mažos: tik trys milijonai eurų 2018 m. (žr. **21–23** dalis).

39 APMTF finansavimas, remiantis vien tik turto valdymo pajamomis, dabartinėmis palūkanų normų sąlygomis nėra tvarus (žr. **25–29** dalis). Šiuo metu svarstomų daugiamečių finansinių gairių peržiūra suteikia progą iš naujo apsvarstyti APMTF tikslą (žr. **24** dalį). Būtina kuo skubiau peržiūrėti finansines gaires ir atsakyti į klausimą, kaip likviduojamos EAPB nuosavas kapitalas galėtų būti padarytas našiu ES bendrosiose mokslinių tyrimų programose.

40 Naujausi pokyčiai rodo teigiamą tendenciją link didesnės integracijos ir suderinimo su ES bendrosiomis mokslinių tyrimų programomis ir skatina inovacijomis grindžiamą tvarų augimą (žr. **30–36** dalis). Ši integracija leis paramą moksliniams tyrimams anglių ir plieno sektoriuose integruoti į ES mokslinių tyrimų bendrąsias programas ir taip supaprastinti mokslinių tyrimų finansavimo valdymą.

Šią apžvalgą priėmė IV kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Alex BRENNINKMEIJER, 2019 m. rugsėjo 3 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Europos Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Klaus-Heiner LEHNE

Žodynėlis

Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondas (APMTF)

2002 m. siekiant pasinaudoti Europos anglių ir plieno bendrijos įgyvendinimo laimėjimais įsteigtas fondas, kuris remia novatoriškus projektus, kuriais siekiama didinti ES anglių ir plieno pramonės sektorių saugą, veiksmingumą ir konkurencingumą.

Biudžeto baudų fondas (BUFI)

2010 m. įsteigtas fondas, per kurį Komisija valdo laikinai surinktas baudas ir investuoja jas į tam tikrų kategorijų finansines priemones.

Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB)

1952 m. įsteigta bendra anglių ir plieno rinka, skirta reguliuoti pasiūlą, prieinamumą, kainų nustatymą ir darbo sąlygas, siekiant skatinti užimtumą, ekonomikos augimą ir tarptautinę prekybą. Ši organizacija, sudaryta iš šešių valstybių narių (Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Liuksemburgo ir Nyderlandų), buvo ES institucijų pirmtakė.

Europos investicijų bankas (EIB)

ES bankas, kuris yra ES valstybių narių nuosavybė ir atstovauja jų interesams. Jis glaudžiai bendradarbiauja su kitomis ES institucijomis, siekdamas įgyvendinti ES politiką.

Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO)

Europos Komisijos padalinys, kuris nustato, apskaičiuoja ir moka atlyginimus ir kitas ES darbuotojams priklausančias finansines išmokas.

Likvidavimas

Juridinio asmens veiklos nutraukimas, kuris apima jo finansinių operacijų uždarymą, jo turto pardavimą ar perdavimą ir bet kokių gautų pajamų paskirstymą partneriams, akcininkams arba išmokų gavėjams.

Likviduojamos EAPB veiklos rezultatai

Bendri likviduojamos EAPB veiklos rezultatai yra susiję su EAPB finansinių operacijų likvidavimo rezultatu, grynosiomis pajamomis iš investicijų ir anglių ir plieno mokslinių tyrimų finansavimu.

Audito Rūmų audito grupė

Šią ataskaitą parengė Audito Rūmų nario Alex Brenninkmeijer vadovaujama IV audito kolegija, kuri nagrinėja rinkų reguliavimo ir konkurencingos ekonomikos sritis.

Užduočiai vadovavo EAR narys Alex Brenninkmeijer, kuriam padėjo kabineto vadovas Raphael Debets ir kabineto atašė Di Hai, pagrindinis vadybininkas John Sweeney, užduoties vadovas Marc Hertgen; Richard Moore suteikė lingvistinę pagalbą.

Iš kairės į dešinę: John Sweeney, Alex Brenninkmeijer, Marc Hertgen, Raphael Debets.

Šioje apžvalgoje įvertinama, ar Europos anglių ir plieno bendrijos likvidavimo procesas buvo vykdomas veiksmingai. Procesas yra beveik baigtas, o EAPB nuosavas kapitalas padidėjo iki 1,5 milijardo eurų. Vis dėlto anglių ir plieno mokslinių tyrimų finansavimas nebėra tvarus dėl dabartinės padėties finansų rinkose. Šioje apžvalgoje pristatomi faktai ir analizė, bet tai nėra auditas.

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklauskos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx

Interneto svetainė: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Europos Sąjunga, 2019 m.

Dėl leidimo naudoti arba kopijuoti nuotraukas arba kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, būtina tiesiogiai kreiptis į autorių teisių subjektus.

**EUROPOS
AUDITO
RŪMAI**